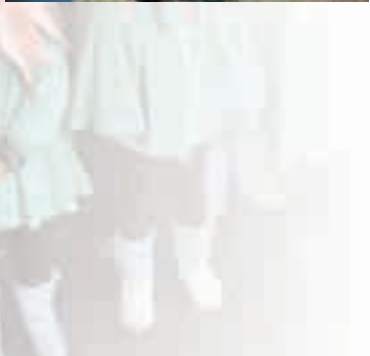

O N D E R
N C S I M
L T U U R
N E T M
S C H A P

De ouderbijdrage: verplicht vrijwillig

NLEIDING Niet alle ouders/verzorgers en leerlingen weten precies hoe het zit met de vrijwillige ouderbijdrage die scholen mogen vragen. Deze brochure geeft antwoord op vragen als: hoe vrijwillig is de ouderbijdrage, waar gebruiken scholen de ouderbijdrage voor en wat moet er in de overeenkomst tussen school en ouders staan? De brochure is bestemd voor ouders en leerlingen in het basisonderwijs, het (voortgezet) speciaal onderwijs, het voortgezet onderwijs en het beroepsonderwijs. Het eerste deel van de brochure gaat in op de situatie in het basisonderwijs, (voortgezet) speciaal onderwijs en voortgezet onderwijs. Aan het eind is een aparte paragraaf gewijd aan het beroepsonderwijs.

HOE VRIJWILLIG IS DE VRIJWILLIGE OUDEBIJDRAGE?

De ouderbijdrage is vrijwillig en een school mag een leerling niet weigeren als ouders de ouderbijdrage niet willen betalen. In het basisonderwijs, (voortgezet) speciaal onderwijs en voortgezet onderwijs

moet de school voor de vrijwillige ouderbijdrage een aparte overeenkomst met de ouders afsluiten. Scholen mogen een vrijwillige financiële bijdrage vragen voor extra voorzieningen en activiteiten, zoals een schoolkamp, aanvullend lesmateriaal en festiviteiten. Dit zijn activiteiten die niet tot het gewone lesprogramma behoren

en die dus niet door het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap worden betaald. Een school mag voor dit soort uitgaven een ouderbijdrage vragen, maar mag leerlingen niet weigeren, van school sturen of geen diploma uitreiken als ouders de bijdrage niet of slechts gedeeltelijk willen betalen. Met andere woorden: de toegankelijkheid van het onderwijs mag niet worden beïnvloed door de ouderbijdrage. De enige wettelijk verplichte bijdrage die ouders/leerlingen moeten betalen is het les- of cursusgeld. Voor elke leerling die op 1 augustus zestien is, moet lesgeld worden betaald. Soms gebruiken scholen andere termen voor de ouderbijdrage, bijvoorbeeld leerlingbijdrage en

schoolfondsbijdrage. Ook maken scholen vaak een onderscheid tussen een 'ouderbijdrage' en een 'bijdrage voor een specifiek doel', bijvoorbeeld een werkweek. Deze twee bijdragen zijn vrijwillig en vallen beide onder het begrip ouderbijdrage.

SCHOOLGIDS Als scholen een vrijwillige bijdrage vragen, schrijven zij meestal in hun folder of brochure wat de hoogte is van de ouderbijdrage en waarvoor zij deze bijdrage gebruiken. Per 1 januari 1999 zijn scholen voor basisonderwijs, (voortgezet) speciaal onderwijs en voortgezet onderwijs wettelijk verplicht jaarlijks een schoolgids te verspreiden onder ouders. Dit is een gids waarin de school ouders informeert over de werkwijze van de school, de resultaten die met het onderwijs worden geboekt, de klachtenregeling en andere rechten en plichten van ouders en de

school. Voor scholen die een vrijwillige bijdrage aan ouders vragen geldt ook de verplichting hieraan in de schoolgids aandacht te besteden. In de schoolgids moet een ontwerp van de overeenkomst voor de ouderbijdrage worden gepubliceerd.

OVEREENKOMST Een school mag een ouderbijdrage vragen voor extra activiteiten en andere zaken die niet tot het gewone onderwijs behoren. Maar dat mag een school niet zomaar. Eind 1997 zijn de regels rond de ouderbijdrage in het basisonderwijs, (voortgezet) speciaal onderwijs en voortgezet onderwijs aangescherpt in de wet. Een belangrijke verandering is dat een school die een ouderbijdrage wil vragen, daarvoor een schriftelijke overeenkomst met ouders moet afsluiten. Een school mag bovendien deze overeenkomst pas afsluiten nadat de leerling is toegelaten. De overeenkomst heeft altijd een geldigheid van één schooljaar.

In de overeenkomst moet de school de besteding van de ouderbijdrage specificeren, zodat iedereen kan zien welk gedeelte van de ouderbijdrage aan welke activiteit wordt

besteed. Daarnaast moet de school in de overeenkomst melden dat:

- het om een vrijwillige bijdrage gaat;
- na ondertekening een verplichting tot betaling bestaat;
- er een mogelijkheid is slechts voor bepaalde voorzieningen te betalen;
- er een reductie- en kwijtscheldingsregeling is en wat deze inhoudt.

Is de overeenkomst eenmaal getekend, dan geldt uiteraard de verplichting om de ouderbijdrage te betalen. Ouders kunnen er echter ook voor kiezen een gedeelte van de bijdrage te betalen. Dit kunnen zij zelf op de overeenkomst aangeven. Een gevolg van het niet of gedeeltelijk betalen is dan wel dat de school kan besluiten een leerling niet te laten deelnemen aan de activiteiten waarvoor niet betaald is. Een school mag een leerling echter niet uitsluiten van het volgen van het reguliere onderwijsprogramma of weigeren een diploma uit te reiken.

MEDEZEGGENSCHAP Ouders en leerlingen konden via de medezeggenschapsraad alleen meebeslissen over de besteding van de ouderbijdrage. Met de nieuwe wetgeving van eind 1997 rond de ouderbijdrage hebben ouders en leerlingen in de medezeggenschapsraad ook instemmingsrecht gekregen bij de vaststelling of wijziging van de hoogte van de vrijwillige bijdrage.

DE **SCHOOLPRAKTIJK** Praktisch alle scholen in het basisonderwijs en het voortgezet onderwijs bieden hun leerlingen naast het 'gewone' onderwijsprogramma extra activiteiten aan.

De scholen in het basisonderwijs gebruiken de ouderbijdragen vooral voor festiviteiten, zoals het Sinterklaasfeest en schoolreisjes. Soms ook voor culturele activiteiten zoals een bezoek aan een museum, voor het tussen de middag overblijven en voor schoolzwemmen.

Uit onderzoek blijkt dat basisscholen gemiddeld een ouderbijdrage van € 30,- vragen. Er blijken wel grote verschillen tussen scholen te zijn.

Er zijn er die niets of een heel gering bedrag vragen en er zijn scholen die van een deel van

de ouders meer dan € 600,- vragen. Het merendeel van de ouders betaalt echter een bedrag dat lager is dan € 35,-. Scholen in het voortgezet onderwijs gebruiken de ouderbijdrage vaak voor aanvullend lesmateriaal, schoolkamp, excursies en culturele activiteiten.

In het voortgezet onderwijs zijn ouders gemiddeld € 85,- kwijt. Daarnaast hebben veel scholen een boekenfonds, waarvoor ze bij deelname nog een extra bedrag van de ouders vragen.

Scholen verschillen in de wijze waarop ze een ouderbijdrage vragen. Sommige vragen een vast bedrag per schooljaar, andere per activiteit, weer andere werken met een vast bedrag per jaar, aangevuld met bedragen voor specifieke doelen.

De meeste scholen kennen reeds een kortingsregeling of een kwijtscheldingsregeling voor ouders die de ouderbijdrage niet kunnen betalen. Ook een gespreide betaling is op veel scholen mogelijk.

BEROEPSONDERWIJS Voor het secundair beroepsonderwijs (het voormalige mbo) gelden dezelfde uitgangspunten als in de hiervoor besproken schoolsoorten. De toelating tot de opleiding mag nooit afhankelijk zijn van het wel of niet (volledig) betalen van de vrijwillige bijdrage. De toegang tot het reguliere onderwijsprogramma en de examens kan niet worden geweigerd.

In het beroepsonderwijs is het zo dat de instelling en de deelnemer bij de toelating tot de opleiding een schriftelijke onderwijs-overeenkomst afsluiten. In deze overeenkomst zijn de rechten en de plichten van de deelnemer en de instelling ten opzichte van elkaar vastgelegd. Of er een vrijwillige bijdrage wordt betaald, kunnen instelling en deelnemer regelen in deze onderwijsovereenkomst. In de overeenkomst moet worden

gespecificeerd waarvoor de vrijwillige bijdrage is bedoeld. Op die manier ziet de deelnemer op welke extra voorzieningen hij recht heeft. Verder moet het mogelijk zijn slechts voor bepaalde voorzieningen te betalen. Wordt de bijdrage niet of gedeeltelijk betaald, dan mag de instelling de deelnemer uitsluiten van de extra activiteiten waarvoor niet is betaald. Uiteraard brengt de ondertekening van de overeenkomst de verplichting tot betaling met zich mee.

NOG VRAGEN? Natuurlijk kunnen er nog vragen zijn over de ouderbijdrage. Vragen die de school zal kunnen beantwoorden.

Of anders het bestuur van de school of leden van de medezeggenschapsraad. Zij zijn vaak het beste op de hoogte van alles wat met de ouderbijdrage te maken heeft. Ook de verschillende ouderorganisaties, het Landelijk Actie Komitee Scholieren (LAKS) en de Postbus 51 - infolijn kunnen meer informatie geven.

Adressen

Landelijke Oudervereniging voor Bijzonder Onderwijs op
algemene grondslag (LOBO)
Bezuidenhoutseweg 251 - 2594 AM 's-Gravenhage
tel.: 070-3850866
e-mail: info@lobo.nl
internetadres: www.lobo.nl

Vereniging Ouders & COO
Postbus 125 - 3970 AC Driebergen
tel.: 0343-513434
e-mail: info@ouders.net
internetadres: www.ouders.net

Vereniging voor Openbaar Onderwijs (VOO)
Postbus 10241 - 1301 AE Almere
tel.: 036-5331500
e-mail: voo@vvo.nl
internetadres: www.voo.nl

Nederlandse Katholieke vereniging van Ouders(NKO)
Postbus 97805 - 2509 GE 's-Gravenhage
tel.: 070-3282882
e-mail: nko@nko.nl
internetadres: www.nko.nl

Landelijk Aktie Komitee Scholieren (LAKS)
Postbus 17061 - 1001 JB Amsterdam
tel.: 020-6381792
e-mail: info@laks.nl
internetadres: www.laks.nl

Postbus 51 - infolijn
tel.: 0800-8051 (gratis)
internetadres: www.postbus51.nl

Publicatie van het Ministerie van
Onderwijs, Cultuur en Wetenschap

productie
directie Voorlichting,
Leo Wijnhoven

vormgeving
Wim Zaat, Moerkapelle

fotografie
Ron Giling, Carel Richel, Bart
Versteeg en Levien Willemse

druk
Sdu Grafisch bedrijf, Den Haag

uitgave
juni 2003

OCW33.042/5.000

Gratis exemplaren van deze publica-
tie zijn telefonisch te bestellen bij
Postbus 51 Infolijn, onder vermelding
van het AOCenW nummer.

Postbus 51-Infolijn.
Telefoon (0800) 8051 gratis.
Elke werkdag van 9.00-21.00 uur of
via internet onder www.postbus51.nl
[kies brochure] (dit is uitsluitend
bedoeld voor bestellingen).

AOCenW 2003,5

Deze publicatie staat ook op internet
onder: [www.minocw.nl/onderwijs/-
ouderbijdrage](http://www.minocw.nl/onderwijs/-
ouderbijdrage)

Nederland gaat digitaal.